

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode: 12:00 uur d.d. 1 juni – 11:30 uur d.d. 2 juni

5.1.2e

Directie Communicatie.

Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden van getroffen Reizigers met vragen over de regels in het buitenland en het coronapaspoort 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici BOA-bond

Samenvatting en karakterisering van de berichtgeving

- Net als vorig jaar rond deze tijd, veel vooruitblikken op de zomervakantie: "hoe kunnen we op vakantie?" Ondanks dat veel mensen bezig zijn met het plannen van een vakantie naar het buitenland (of die al hebben geboekt), leven er toch nog veel vragen over wat dan precies de regels in het buitenland zijn en hoe het nu zit met een coronapaspoort. Over dat laatste zegt Telegraaf dat 'we er nog niets aan hebben' nu 'Nederland achterblijft' op de zeven Europese landen die wél van start gaan met het paspoort.
- Er wordt ook verder gekeken dan de zomer: hoe ziet ons leven er vanaf het najaar uit? Optimisme overheerst, zeker in het licht van de positieve cijfers van bloedbank Sanquin, die laat weten dat 54% van alle bloeddonorantistoffen heeft tegen het virus. Indien de trend zich voortzet, zou dat kunnen oplopen tot 75% - 80% begin juli. Naast optimisme ook zorgen, vooral over jongeren. De vraag blijft terugkomen of zij niet allerlei nieuwe varianten zullen meenemen uit het buitenland en na de zomer voor nieuwe clusters zullen zorgen. Ook blijkt uit EenVandaag onderzoek dat jongeren zich veel minder aan de basisregels te houden dan oudere leeftijdsgroepen (zie wel zijn gevaccineerd). Antropoloog en RedTeam-lid Ginny Mooy stelt dat we ons gedrag en mindset in het najaar echt aan moeten passen, vooral rond ziek-zijn. Dan moet het niet meer 'stoer' zijn om ziek naar je werk te gaan. En de basishouding moet zijn dat je altijd moet voorkomen om een besmettelijke ziekte door te geven aan anderen
- De discussie over de mondkapjesdeal met Sywert van Lienden barst weer los na de Kamerbrief van minister Van Ark gisterenavond. Naast aanhoudende kritiek op Van Lienden, krijgt ook VWS kritiek. In de Kamer leven veel vragen, onder meer over de betrokkenheid van het CDA. Daarnaast kritiek op het ontbreken in de brief van een 'moreel oordeel' over de 9 miljoen euro die Van Lienden aan de deal heeft overgehouden.
- Ook blijkt uit de peiling onder het EenVandaag-Opiniepanel dat het vertrouwen in het Nederlandse vaccinatiebeleid sinds half april (28%) is gestegen naar 62%. De zorgen die nog worden geuit gaan over het aandeel mensen dat zich niet laat vaccineren: "De communicatie had de afgelopen maanden veel beter gekund [...] Hopelijk kunnen ze dat te kort aan draagvlak in sommige groepen nog herstellen", zegt een deelnemer. De positievere houding over het vaccinatiebeleid werkt door in het vertrouwen in de algehele aanpak van de coronacrisis, dat steeg van 39% (half april) naar 53%. Daarnaast denkt 40% van de deelnemers dat alle maatregelen vanaf 1 september worden geschrapt, maar 51% denkt dat er ook deze herfst en misschien nog wel langer, coronabeperkingen vanuit de overheid zullen gelden.
- De reacties op het nieuws dat 'AstraZeneca-weigeraars' vanaf zaterdag een nieuwe uitnodiging voor een vaccinatie krijgen, zijn erg verdeeld. Blijdschap aan de ene kant dat 'de minister heeft geluisterd naar onze zorgen over dit vaccin'. Aan de andere kant boosheid dat mensen 'blijkbaar een vaccin kunnen weigeren en een nieuwe keuze krijgen'. Specifiek ook kritiek vanuit jongeren die het gevoel hebben 'nóg langer' te moeten wachten totdat zij aan de beurt zijn. Sommige die al een eerste prik met AstraZeneca hebben gekregen, geven aan voor hun tweede prik Pfizer te willen krijgen.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)

- Voor het eerst sinds het begin van de coronapandemie heeft het Verenigd Koninkrijk een dag gehad zonder coronagelateerde sterfgevallen. Maandag werd nog één overlijden gerapporteerd. Dinsdag stond de teller op nul.

Informatiebehoefte

- De Braziliaanse variant van het coronavirus (P1) is afgelopen week iets vaker opgemerkt in Nederland. Van de 828 monsters uit de wekelijkse steekproef van het RIVM die nader zijn geanalyseerd, bevatten er 23 deze variant, die geldt als zorgwekkend. Dat is bijna 2,8%. Een week eerder was P1 goed voor 2,4% en nog een week eerder 1,6%.
- Het laboratorium voor medische microbiologie Adrz in Goes meldt dat ongeveer 250 mensen tussen 27 en 30 mei een onterechte positieve uitslag hebben gekregen nadat ze zich in Bergen op Zoom of Goes hadden laten testen. Arts-microbioloog Bas Wintermans vertelt dat de desbetreffende mensen gisteren op de hoogte zijn gebracht door de GGD.
- Het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken adviseert op de eigen [website](#) 'verantwoorde verdere versoepelingen' van de coronarestricties: vanaf 5 juni maximaal zestig kerkgangers, exclusief medewerkers. Voor kerkgebouwen met meer dan 300 reguliere zitplaatsen kan een maximum van 15% van dit aantal zitplaatsen worden aangehouden

Vaccinatie

- Het CBG zegt dat als iemand na een eerste prik met het AstraZeneca-vaccin last krijgt van een zeldzame en gevaarlijke bijwerking in het bloed, hij of zij geen tweede prik met het middel mag krijgen. De Gezondheidsraad onderzoekt nog of het mogelijk is vaccins te combineren. Zolang daar geen duidelijkheid over is, raadt het CBG mensen aan contact op te nemen met de behandelend arts voor advies.
- Volgens een woordvoerder van het RIVM krijgen ze "langzaamaan" meer zicht op het aantal vaccinaties dat nog niet in het centrale register is opgenomen. Zo'n 1 miljoen coronavaccinaties die bij een huisarts of zorginstelling werden gezet,

staan nog altijd niet in dat register. "We krijgen steeds meer zicht op de missende data", aldus de RIVM-woordvoerder. Via de corporate kanalen komen veel berichten binnen van mensen die zeggen gevaccineerd te zijn, maar "het staat niet geregistreerd." ANP meldt dat deze mensen hun vaccinatie nog niet kunnen gebruiken als toegangsbewijs.

- GGD Fryslân en Harlingen hebben vandaag de landelijke primeur van de eerste 'vaccinatiebus'. De mobiele bus wordt ingezet voor mensen van 65 jaar en ouder, die niet naar de vaste locaties kunnen reizen.
- Scheidsrechter Danny Makkelie zal tijdens het EK reizen zonder vaccinatie, omdat hij vanwege zijn leeftijd nog niet aan de beurt is. "Het Nederlands Elftal is gevaccineerd en ik was daar graag onderdeel van geweest", zegt Makkelie.

Reizen naar het buitenland

- ANP en RTL Nieuws leggen aan de Nederlandse reiziger uit, hoe en vanaf wanneer hun vaccinatie geldt in het coronapaspoort zodat zij zonder test op vakantie kunnen.
- Ook De Telegraaf legt de lezer uit hoe hij/zij tot begin juli kan reizen. De krant kopt: 'De Jonge ziet nog niks in buitenlands coronapaspoort', omdat De Jonge 'geen toegevoegde waarde in bilaterale afspraken' ziet. Nederland wil niet meedoen met de zeven Europese landen die deze week al gebruik gaan maken van het coronapaspoort.
- NOS stelt vanochtend in haar liveblog dat 'veel vakantiegangers niet op de hoogte zijn van de coronaregels in het buitenland'. In een filmpje van Nieuwsuur worden Nederlandse reizigers (onderweg naar België) en Belgische reizigers (in Nederland) ondervraagd of hij op de hoogte zijn van de regels die gelden in het land waar zij heen gaan. De meeste ondervraagden geven aan niet op de hoogte te zijn of ze zomaar het land in mogen. "Ik heb mij er niet echt in verdiept. [...] Niet bij nagedacht." De Belgen geven aan niet te weten dat zij in quarantaine moeten in Nederland.
- Via de corporate kanalen van VWS komen vragen binnen over reizen naar het buitenland. "Moet ik in quarantaine als ik naar land X reis?" en "Wat is het reisadvies voor land X?" zijn veelgehoorde vragen. Ook vragen over het coronapaspoort: hoe werkt het en is het wel legaal?

Onderzoek

- Uit cijfers van Sanquin blijkt dat zo'n 54% van alle bloeddonoren antistoffen tegen het coronavirus bezit. Een maand geleden was dat nog 32%. Sanquin hoopt dat in juli zo veel mensen immuun zijn geworden dat het virus steeds meer moeite krijgt om nieuwe mensen te besmetten.
- Uit onderzoek van de UvA blijkt dat "het verplicht stellen van een winkelwagen [in de supermarkt] niet leidt tot minder contacten tussen mensen binnen 1,5 meter." Supermarktmanager Andre van Reijen reageert blij: "Ik heb gelijk de regels aangepast." Hij stelt dat langer intensief contact nodig is om besmet te raken.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- Koning Willem-Alexander heeft zijn eerste coronaprik gehad. Dat zei hij dinsdag desgevraagd bij een werkbezoek in Den Haag. De Koning wilde niet kwijt welk vaccin hij kreeg.
- Uit een **peiling onder het EenVandaag-Opiniepanel** blijkt dat de helft van alle ondervraagden voldoende afstand houdt tot familie buiten het huishouden. 61% doet dat bij vrienden. Opvallend is het verschil tussen leeftijdsgroepen. Zo houden acht op de tien 65-plussers afstand tot hun vrienden. Slechts 37% van de jonge mensen zegt dat te doen. Ook houden jongeren flink minder (36%) afstand tot hun familie buiten het huishouden dan 65-plussers (65%).
- Uit **hetzelfde EenVandaag-onderzoek** blijkt ook dat 55% zich laat testen bij verkoudheidsklachten. 30% doet het niet en 14% zegt deze basisregel niet te kennen. 36% van de mensen die thuis kunnen werken, gaan al minstens een paar keer per week naar kantoor. Wel geeft 83% anderen nog geen hand en wast men zijn handen nog altijd goed: 78%. En hoewel niet iedereen zich laat testen bij verkoudheid, blijft 73% wel thuis bij klachten. Overall gezien houdt 66% zich 'in algemene zin' aan de voorschriften. In januari was dat nog 84%.

Betekenisgeving

- Uit een **peiling onder het EenVandaag-Opiniepanel** blijkt dat het vertrouwen in het Nederlandse vaccinatiebeleid de afgelopen weken flink is gestegen: van 28% (half april) naar 62% (nu). Dat de vaccinaties nu goed op stoom zijn, is daar de belangrijkste reden voor. Meerdere deelnemers zeggen dat het vaccineren beter loopt dan ze enkele weken geleden hadden verwacht. Tegelijk hebben veel mensen nog wel vragen. Zo zouden sommigen eerder willen weten welk vaccin ze krijgen en bestaat er onduidelijkheid over de vraag of iedereen in de zorg inmiddels is gevaccineerd. Ook zijn er zorgen over het aandeel mensen dat zich niet laat vaccineren: "De communicatie had de afgelopen maanden veel beter gekund, dat had veel voor het draagvlak gescheeld. Hopelijk kunnen ze dat te kort aan draagvlak in sommige groepen nog herstellen", zegt een deelnemer. De positievere houding over het vaccinatiebeleid werkt door in het vertrouwen in de algehele aanpak van de coronacrisis. Half april had nog 39% vertrouwen, nu is dat 53%. Tegelijk nemen de zorgen over het coronavirus rap af. 46% maakt zich nu zorgen. Dat is het laagste in meer dan een jaar. 40% denkt dat alle maatregelen vanaf 1 september worden geschrapt, maar 51% denkt dat er ook deze herfst en misschien nog wel langer, coronabeperkingen vanuit de overheid zullen gelden.
- **D66-Kamerlid Jan Paternotte** uit bij Beau kritiek op de gang van zaken rond het Gele Boekje. Het verschild nu per regio of je een stempel krijgt of niet. Als voorbeeld mensen uit Twente die voor werk of gezin in Duitsland moeten zijn en telkens een negatieve pcr-testuitslag moeten tonen, omdat ze geen stempel in hun Gele Boekje krijgen. "Waarom kan t in Utrecht wel, maar in Limburg niet?" Het Kamerlid pleit ervoor dat iedereen die dat wil, een stempel krijgt (in navolging van de motie van PvdA-Kamerlid Attje Kuiken).
- **Richard Gerrits van BOA ACP** stelt dat de regels lastiger te handhaven zijn nu de maatregelen worden afgebouwd en dat hij "minder urgentie en noodzaak [voelt] om de regels nog stringenter te blijven handhaven". "... het is moeilijk uit

te leggen aan mensen die in een grote tuin met een groepje barbecueën, dat zij dan met teveel mensen zijn en dat dat niet mag. [...] Er is nu discussie over het ophangen van schermen in de horeca, zodat voetballiefhebbers de EK-wedstrijden op de terrassen kunnen zien. Maar de horeca moet om 22.00 uur dicht. Stel dat het Nederlands elftal het goed doet en wint en dat mensen dat dan buiten gaan vieren, hoe moeten wij dat handhaven?"

- Via de corporate kanalen van VWS gaat het overgrote deel van de berichten over vaccineren. Nog altijd discussies over wel/niet vaccineren. Mensen die afvragen wanneer zij een uitnodiging ontvangen, wanneer ze aan de beurt zijn, welk vaccin zij krijgen en wanneer ze hun tweede prik kunnen verwachten. Ook nog altijd mensen die aangeven niet met AstraZeneca gevaccineerd te willen worden of Janssen krijgen maar niet willen. En mensen die zeggen de uitnodiging nog niet te hebben ontvangen maar al wel een afspraak hebben staan; kan hun afspraak wel doorgaan? Ook is er weer discussie over dat de vaccins niet goed zouden zijn voor zwangere vrouwen.

Kamerreactie op mondkapjesdeal Sywert van Lienden

- Media berichten veelal feitelijk over de Kabinetsreactie op de mondkapjesdeal met Sywert van Lienden. Focus bij sommige artikelen ligt wel op de 'goedkeuring' van VWS op de deal met Van Lienden. Volkskrant kopt bijvoorbeeld: 'Ministerie vond het geen probleem dat filantroop Sywert van Lienden een commerciële bv inzette'. Joop is kritischer en heeft als headline: 'Ministerie wist dat Sywert van Lienden zijn zakken vulde en vond het prima'. Critici op social media stellen dat VWS / minister Van Ark hiermee het dus ook goedkeurt dat Van Lienden 9 miljoen euro heeft overgehouden aan de deal. En volgens **politiek-verslaggever voor Nieuwsuur Arjan Noorlander** is dat 'morele oordeel over de deal' dat het Kabinet nu niet geeft, wel iets dat sterk in de Tweede Kamer leeft, bij de oppositie maar ook sommige coalitiepartijen. Ze nemen geen genoegen met de uitleg in de brief en willen meer weten donderdag in het coronadebat.
- Uit de kritiek vanuit de Kamer blijkt dat de 'CDA-link' nooit ver weg is. **Politiek-verslaggever Jair Ferwerda** vraagt zich af of er sprake is van een 'Haagse binnenlijn'. Volgens **DENK-Kamerlid Tunahan Kuzu** is die er zeker. "Ik vind het gewoon heel erg opvallend dat iemand die heeft meegeschreven aan het verkiezingsprogramma van het CDA bij een CDA-minister zo'n opdracht binnenhaalt." **PVV-fractievoorzitter Geert Wilders**: "Het zegt wel wat over het ons kent ons sfeertje ja. Als wij die BV hadden gehad, dan hadden wij het niet gekregen." **CDA-partijleider Wopke Hoekstra** daarover: "Wat ik ervan begrijp is dat echt iets dat op het bord ligt van VWS. Maar men gaat daar Kamervragen beantwoorden dus dat moeten we gewoon afwachten."
- **PvdA-Kamerlid Attje Kuiken** herhaalt haar kritiek over Van Lienden en noemt het 'schaamteloos' dat je zoveel geld kunt verdienen terwijl je aan de buitenwereld vertelt dat je een weldoener bent. Maar ook kritiek op VWS: "De politie heeft niet veel meer te besteden dan wat VWS nu niet kan verantwoorden. Waar bonnen kwijt zijn, waar ze niet weten waar goederen zijn gebleven. Geen enkel bedrijf, geen enkele organisatie zou hiermee weggelopen. En VWS zegt: ja sorry het was crisis en we konden niet beter."
- **D66-Kamerlid Jan Paternotte** laat weten door de Kamerbrief nog nieuwsgieriger te zijn geworden naar andere deals die met de overheid zijn gemaakt.
- **Follow the Money-journalist Stefan Vermeulen** stelt in een tweet dat Sywert een convenant met het LHC heeft ondertekend waarin ze aangeven 'zonder winst oogmerk' te werken. "Deze affaire begint pas", stelt Vermeulen. Hij verwijdert deze tweet later en schrijft: "Oké, ik begrijp nu van betrokkenen dat het iets complexer ligt dan dit. Relief Goods Alliance van @sywert was een 'preferred partner' en geen 'consortiumpartner', en tekende dit convenant mogelijk toch niet (VWS suggereerde vrijdag van wel). Kom hierop terug."

AstraZeneca-weigeraars krijgen opnieuw uitnodiging

- De reacties op het nieuws dat AstraZeneca-weigeraars vanaf zaterdag een nieuwe uitnodiging voor vaccinatie krijgen, zijn verdeeld. De reacties van **PVV-fractievoorzitter Geert Wilders** en **televisiepersoonlijkheid Talitha Muisse** geven een goed beeld van de groepen die op sociale media van zich laten horen. Wilders: "Goed nieuws! Minister @hugodejonge komt zijn toezegging aan mij na en gaat de groep 60-65 jarigen die geen AstraZeneca wilden een alternatief vaccin bieden. Vanaf as zaterdag 5 juni kunnen ze kiezen tussen Pfizer of Moderna! [emoticons: 3x duimpje omhoog]." Muisse: "Ouderen die zelf ervoor kozen geen vaccin te nemen kunnen prima even wachten. Blijkbaar vonden ze het risico op Covid-19 krijgen niet dusdanig groot. Jongeren die willen eerst!" Dan is er nog een laatste groep die het 'erg' vindt voor de mensen die al een AstraZeneca-vaccinatie of -vaccinaties hebben gehad. Daarbij soms ook de opmerking dat de mensen die hebben geweigerd waarschijnlijk eerder volledig gevaccineerd zullen zijn dan de mensen die nog voor de tweede keer met AstraZeneca moeten worden gevaccineerd.
- **D66-Kamerlid Jan Paternotte** pleit bij Beau voor een gerichte wijkaanpak waarbij iemand met gezag (een huisarts) het gesprek aangaat met een vaccinatie-wijfelaar. Huisartsen moeten daarnaast met andere vaccins dan AstraZeneca kunnen doorprikken deze zomer. Hij gaat dit voorstel donderdag tijdens het Kamerdebat indienen.
- **AD-hoofredacteur Hans van Soest** noemt het de 'zoveelste beleidsverandering' die in het 'bochtige parcours' van de vaccinatiecampagne past. Maar concludeert hij, het is te hopen dat deze forse groep zestigers 'nu wél' de telefoon pakt voor een afspraak zodat we het virus met voldoende gevaccineerden kunnen uitbannen.
- Via de corporate kanalen van VWS veel reacties op het nieuws dat AstraZeneca-weigeraars opnieuw uitgenodigd worden voor vaccinatie. Een voorbeeld van zo'n reactie: "Zo'n spijt dat ik de Astra ben gaan halen! Volgend jaar ga ik het ook weigeren. Dan krijg ik alsnog een beter vaccin die mij (en anderen) beter beschermd en meer vrijheid geeft waardoor ik weer normaal kan functioneren."

- Via de social mediakanalen van minister De Jonge erg veel discussies over de herhalingsoproep voor AstraZeneca-weigeraars. De weigeraars zijn zelf erg blij dat ze een alternatief aangeboden krijgen, maar er zijn ook erg veel mensen boos: 1) Jongeren hebben het gevoel dat ze nu langer moeten wachten terwijl deze mensen al een kans hadden gekregen, zij nog niet. Het versterkt het beeld dat jongeren alles aan de kant moeten schuiven en elke keer maar weer rekening moeten houden met kwetsbare mensen, terwijl zij het gevoel hebben dat deze kwetsbare mensen zelf niet lekker meewerken. 2) Mensen uit de doelgroep die al wel met AstraZeneca zijn gevaccineerd. Zij vinden het oneerlijk dat zij zich gedwongen voelden om AstraZeneca te nemen, dat ze daar uiteindelijk aan hebben toegegeven, maar nu wel minder beschermd zijn. 3) Ook vinden zij het oneerlijk dat de weigeraars straks eerder volledig gevaccineerd zijn dan de mensen die recent toch nog AstraZeneca hebben gekregen. 4) Daarnaast geeft men aan de keuze nog niet voldoende te vinden. Men wil ook keuze bij een tweede prik. Vooral mensen die de eerste prik van AstraZeneca hebben gehad, geven aan nu de tweede prik te weigeren, omdat ze ook de bescherming van Pfizer willen. Naast de hogere bescherming ook veel mensen die dit willen omdat zij van de eerste prik van AstraZeneca vervelende bijwerkingen hebben gehad. 5) De jaartallen die nu Janssen aangeboden krijgen, willen ook vrije keuze. Mensen vinden het vreemd dat de koning geen Janssen heeft gekregen. Als het niet goed genoeg voor hem is, willen zij ook niet.

Vaccineren van kinderen

- Trouw stelt dat twee op drie Nederlanders immuun moet zijn voor corona, 'dus moeten kinderen dan niet toch een prik?' Aan de hand van zes vragen bespreekt **kinderarts Patricia Bruijning (UMCU)** de voors en tegens. "Ik vind het zelf niet vanzelfsprekend om kinderen hoe dan ook te vaccineren, maar uiteindelijk is het een optelsom van belangen. Als de samenleving er beter van wordt als iedereen wordt ingeënt, profiteren kinderen daar ook van omdat de scholen wellicht weer open kunnen. Daar moeten we met zijn allen een debat over voeren." Volgens Bruijning zal deze vraag pas over een tijdje spelen, en is het 'een druppel op een gloeiende plaat als Nederland zoiets in zijn eentje besluit'.
- **ECDC** roept EU-landen die al kinderen willen gaan inenten op niet te vergeten dat een groot deel van de wereld niet eens vaccins heeft voor kwetsbare ouderen en zorgpersoneel. Het Centrum wijst erop dat bijvoorbeeld in veel Afrikaanse landen "mensen die groot gevaar lopen op ernstige ziekte en overlijden nog wachten op een vaccin." De ECDC vindt dat jongeren die een medisch risico lopen erg ziek te worden van het virus wel voorrang moeten krijgen.
- Uit **De Telegraaf's Stelling van de Dag** blijkt dat 52% van de deelnemers vindt dat pubers ook gevaccineerd moeten kunnen worden, 45% is het oneens en 3% weet het niet/heeft geen mening.

Zorgen om handhaving quarantaineplicht

- Kamerleden van D66, PvdA en SP vinden de quarantaineplicht in plaats van een vliegverbod 'geen goed idee'. Zo noemt **PvdA-Kamerlid Attje Kuiken** noemt het opheffen van het vliegverbod "onverstandig". **SP-Kamerlid Peter Kwint** vindt een vliegverbod voor een groot deel van de riskante bestemmingen veel zekerder dan een quarantaineplicht "die zo lek als een mandje is". **D66-Kamerlid Jan Paternotte** stelt bij EenVandaag zich zorgen te maken: "Het OMT zegt dat het kan als je de quarantaineplicht strikt handhaaft en mijn zorg is dat het niet strikt te handhaven is." Paternotte vindt dat je per land moet bekijken waar het vliegverbod voor nodig is. "Voor landen waar de uitbraak echt niet onder controle is, zoals India of Brazilië, is het niet logisch om het vliegverbod nu op te heffen, want we weten niet hoe effectief de quarantaine zal zijn en of die wordt nageleefd." Paternotte wijst erop dat andere landen in Europa juist strengere maatregelen nemen. "Duitsland heeft niet alleen een vliegverbod ingesteld voor India, maar ook voor het Verenigd Koninkrijk, omdat daar het virus juist weer aan het toenemen is." Volgens het Kamerlid heeft Nederland in West-Europa 'eigenlijk de minste maatregelen'.

Vooruitblik op het najaar

- **Sanquin-directeur Hans Zaaijer** is bij Op1 optimistisch over het najaar. Uit onderzoek blijkt dat 54% van de bloeddonoren antistoffen heeft aangemaakt. Als je die trendlijn doortrekt richting de zomer, zou je begin juli uitkomen op 75% - 80%. Zaaijer legt uit dat bloeddonoren redelijk representatief zijn voor de volledige bevolking. Zorgpunt ligt bij leeftijdsgroep 30-ers en 40-ers; daar is de grote meerderheid nog (lang) niet immuun, stelt hij.
- **Antropoloog en RedTeam-lid Ginny Mooy** stelt bij EenVandaag dat we ons gedrag en mindset in het najaar echt aan moeten passen, vooral rond ziek-zijn. Dus het is dan niet meer 'stoer' om ziek toch naar je werk te gaan. En de basishouding moet zijn dat je altijd moet voorkomen om een besmettelijke ziekte door te geven aan anderen. Of we ons ook aan de coronaregels blijven houden, zoals afstand houden en geen handen schudden, moeten we daarom volgens haar afwachten. "Zeker als het van buitenaf is opgelegd leer je dat gedrag snel weer af, wat natuurlijk voor die coronaregels geldt. Maar het liefst zou je een cultuuromslag zien, waarbij de werkgever en je jarige moeder ook straks accepteren dat je vanwege een verkoudheid niet komt."